

KOHTUTÄITURITE JA PANKROTIHALDURITE KODA

Maris Lauri
Justiitsminister
Justiitsministeerium
info@just.ee

Teie 8.03.2021 nr 8-1/1583
Meie: 24.03.2021 nr 3-1/7-2

Täiendava arvamuse esitamine füüsilise
isiku maksejõuetuse seaduse eelnõu kohta

Lugupeetav Maris Lauri

Käesolevaga esitame täiendava arvamuse füüsilise isiku maksejõuetuse seaduse (FIMS)
eelnõu kohta.

Peame jätkuvalt probleemseks pankrotihaldurile ja usaldusisikule pankrotivara arvel
väljamõistetud tasu kättesaamise garanteerimist. Saneerimismääruses on kaks sätet, mis
võiksid olukorda oluliselt leevendada, kuid millele FIMS-is asjakohaseid sätteid ei leia.
Kõne all on saneerimismääruse artikkel 23 p 4f ja artikkel 27 p 4:

„Artikkel 23

Erandid

4. Liikmesriigid võivad võlgadest vabastamisest välja arvata konkreetsete võlakategooriad
või piirata võlgadest vabastamise õigust või näha ette pikema võlgadest vabastamise
perioodi, kui sellised erandid, piirangud või pikemad perioodid on nõuetekohaselt
põhjendatud, näiteks järgmistel juhtudel:

- a) tagatud võlad;
- b) võlad, mis tulenevad kriminaalkaristustest või on nendega seotud;
- c) võlad, mis tulenevad deliktiõiguslikust vastutusest;
- d) võlad, mis tulenevad perekonna-, sugulus-, abielu- või hõimlussuhetega seotud
ülalpidamiskohustustest;
- e) võlad, mis on tekkinud pärast võlgadest vabastamisega lõppeva menetluse avalduse
esitamist või pärast menetluse alustamist, ning
- f) võlad, mis tulenevad kohustusest tasuda võlgadest vabastamisega lõppeva menetluse
kulud.“

Punkti f kohta on eelnõu vastavustabeli kommentaarides sellised lõigud: „Kohtul on õigus
jätta FIMS § 44 lõike 3 punkti 1 alusel kohustustest vabastamise menetlus algatamata juhul,
kui isik on süüdi mõistetud pankroti- või täitemenetluselase kuriteo, maksualase kuriteo,
rahapesualase kuriteo, kelmuse või karistusseadustiku §-des 214, 217², 380–381¹
nimetatud kuriteo toimepanemises. Kuigi võlgnikul on õigus kohustustest vabastamisele,
ei ole see võlausaldajate suhtes õiglane sellisel juhul, kui võlgnik on võlgadesse sattunud
kuriteo tulemusel. Sättes nimetatud kuriteod on sellist laadi. Säte on üle toodud PankrS §

Registrikood: 74002523

171 lõike 2 punktist 1, mistõttu ei loeta seda direktiivi alusel uue sätte kehtestamiseks. Vt eelnõu seletuskirja FIMS § 44 kohta.

Kohtul on FIMS § 48 lõike 8 alusel õigus pikendada kuni ühe aasta võrra võlgniku suhtes käimasolevat kohustustest vabastamise perioodi, kui kohustustest vabastamine ei ole põhjendatud. Sätet täiendatakse direktiivi ülevõtmiseks. Vt eelnõu seletuskirja FIMS § 48 lõike 8 kohta.“

Viitame siinkohal ka PankrS §-le 176, mille kohaselt võlgniku pankrotimenetluses täitmata jäänud kohustustest vabastamisel ei lõpe õigusvastaselt tahtlikult tekitatud kahju hüvitamise ning lapsele või vanemale elatise maksmise kohustused.

„Artikkel 27

Nõustajate järelevalve ja tasustamine

4. Liikmesriigid tagavad, et nõustajate tasustamise reeglid on kooskõlas menetluste tõhusa lahendamise eesmärgiga.

Liikmesriigid tagavad, et kõikide tasustamisalaste vaidluste lahendamiseks on olemas asjakohased menetlused.“

Eelnõu vastavustabeli kommentaarides on art 27 p 4 juures toodud viited seadustele, kuidas käib tasu määramine, aga ei ole selgitatud, kuidas tagatakse tasu kättesaamine.

Meie arusaamist mööda on art 23 p 4 mõtteks sätestada võlakategooriad, mille täitmise kohustusest ei vabastata või millest vabastamine kestaks pikema aja.

Ettepanek on seda võimalust rakendada usaldusisiku ja (ajutise) pankrotihalduri tasu puhul. Ettepanek on ka kehtestada väljamaksete järjekord (pankrotiseaduses on järjekord olemas pankroti perioodi kohta, teeks sellele analoogilise väljamaksete järjekorra, vt. PankrS § 146) võlgadest vabastamise perioodil (st. peale lõpparuande kinnitamist pankroti puhul). Nimelt peaks kõigepealt võlgnik/usaldusisik tasuma (ajutise) pankrotihalduri tasu ehk võlad, mis tulenevad kohustusest tasuda võlgadest vabastamisega lõppeva menetluse kulud ning alles seejärel võlausaldajate nõudeid rahuldama.

Hetkel on seaduses reguleeritud, et võlgniku kohustustest vabastamise menetluse kestel ei saa pöörata sissenõuet võlgniku varale ja usaldusisikule üleandmisele kuuluvatele rahasummadele (PankrS § 174). Võlgnikku kehtiv seadus absoluutselt ei stimuleeri haldurile tasu maksmat, pigem on see ebanõistlik (ilma asjata kulub raha). Ka Riigikohtu lahendites on juttu vaid sellest, et tasuda tuleks võlausaldajatele, tööd teinud haldur on aga taaskord ununenud.

Põhjendame ettepanekut sellega, et olukorras, kus pankrotihalduri tegevuskulud on arvestatud tasu sisse, kohtud ju enam kulusid eraldi välja ei mõista. Kohustustest vabastamise kestel ei alusta kohtutäiturid täitemenetlust pankrotihalduri või usaldusisiku tasunõude sissenõudmiseks. Samas ei ole ka õige, et pankrotihaldur peab aastaid (7-10 aastat?) ootama võimalust asuda realiseerima enda tasu- (ja kulude) nõuet. Pankrotihalduri tasu mõistetakse välja lõpparuandega (mille kohta on jõustuv kohtulahend). Tööd teinud usaldusisik ja/või (ajutine) pankrotihaldur peavad oma tehtud töö eest tasu siiski mõistliku aja jooksul kätte saama (riigieelarvest seda võimalust ilmselt ei teki ning seega tuleb seaduses lahendada, kes ja millal selle tasu tasub). Kehtivas seaduses on asi ebakonkreetne ja hajuv ning nii on see muutumatult jäänud kahjuks ka eelnõusse.

Koja ja haldurite jätkusuutlikkuse tagamiseks on oluline reguleerida tasu kättesaamine, eelkõige olukorras, kus tasud on pidevalt langenud (maksud tasu sees ja kulud samuti). Tasuta pole põhjust töötada ei riigiametnikel ega halduritel ning menetlusele isiklikku raha

lisaks kulutada. Kui tasu mõistliku ajaga kätte ei saada, siis on haldur oma vahenditest teinud kulud, mida ei hüvitata – sisuliselt sponsoreerib haldur võlgnikku (selline süsteem ei ole tõsiseltvõetav ja jätkusuutlik).

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Terje Eipre

Esimees

Jaan Lõõnik, jaan.loonik@kpkoda.ee, 6464619